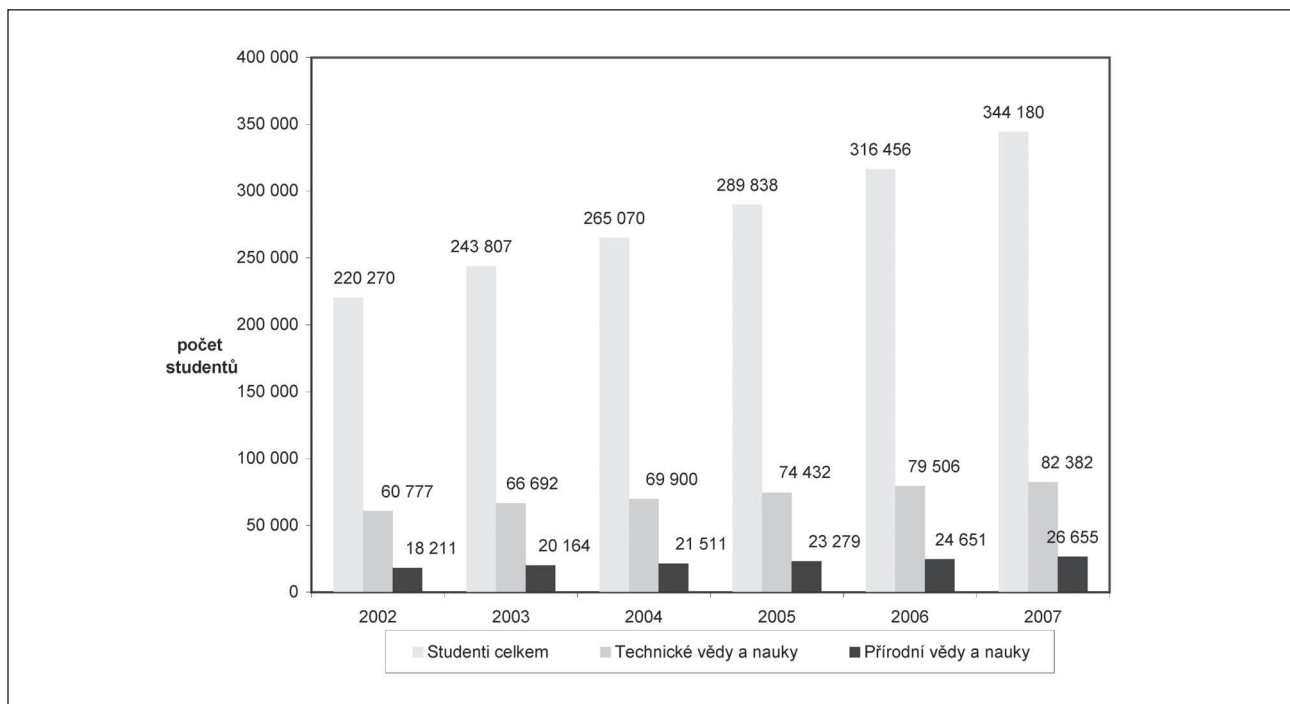

DOKUMENTY

POČET ZAPSANÝCH STUDENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL V ČESKÉ REPUBLICE

Graf č. A.2.7

Zdroj dat: Ústav pro informace ve vzdělávání (ÚIV)

Poznámka: počet studentů k 31. prosinci kalendářního roku

Vysokoškolské studium v České republice se uskutečňuje v rámci akreditovaných studijních programů. Jde o programy bakalářského, magisterského a doktorského studia, které se uskutečňují formou studia prezenčního a distančního nebo jejich kombinací. Studijní programy podléhají akreditaci, kterou uděluje MŠMT.

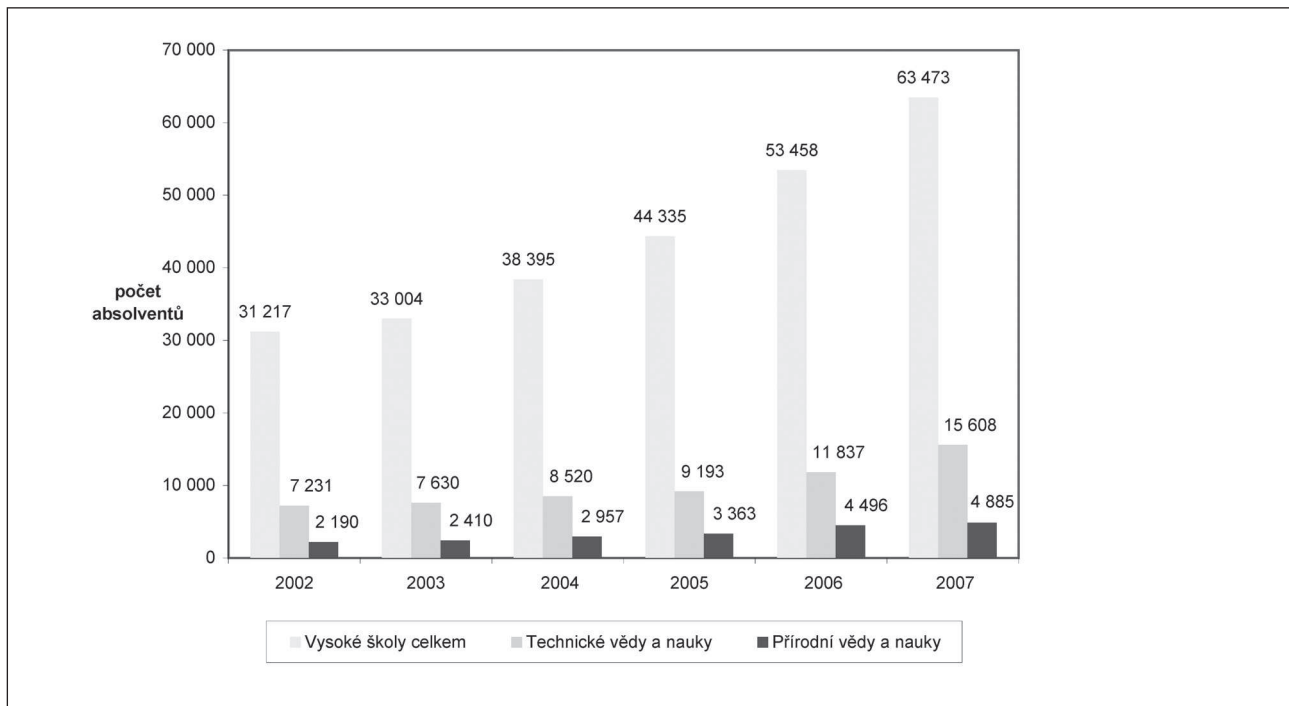
Celkový počet zapsaných studentů do všech studijních programů (přírodní, technické, zemědělsko-lesnické vědy, zdravotnictví, lékařské a veterinární, humanitní a společenské, ekonomické a právní vědy, pedagogika, učitelství a sociální péče, vědy a nauky o kultuře a umění), které ÚIV vykazuje ve statistických

informacích, zaznamenaly ve všech sledovaných letech nárůst. V roce 2007 vzrostl celkový počet zapsaných studentů na hodnotu 156,3 % k počtu studentů evidovaných v roce 2002, přičemž počet studentů přírodních věd vykazoval dynamičtější nárůst (146,4 %) než počet studentů technických věd (135,6 %).

Meziroční nárůst celkového počtu vysokoškolských studentů v letech 2006–2007 není tak vysoký jako v intervalu let 2005–2006, u technických studijních programů je dokonce znatelně nižší (z 6,8 % na 3,6 %), zato u přírodovědných studijních programů se zvětšil z 5,9 % v roce 2006 na 8,1 % v roce 2007.

POČET ABSOLVENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL V ČESKÉ REPUBLICE

Graf č. A.2.8

Zdroj dat: Ústav pro informace ve vzdělávání (ÚIV)

Celkový počet absolventů vysokých škol ve všech studijních programech v České republice neustále roste. Od roku 2006 se jedná o nárůst na 118,7%, ve studijních programech přírodních věd na 108,5%, v technických vědách dokonce na 113,2%.

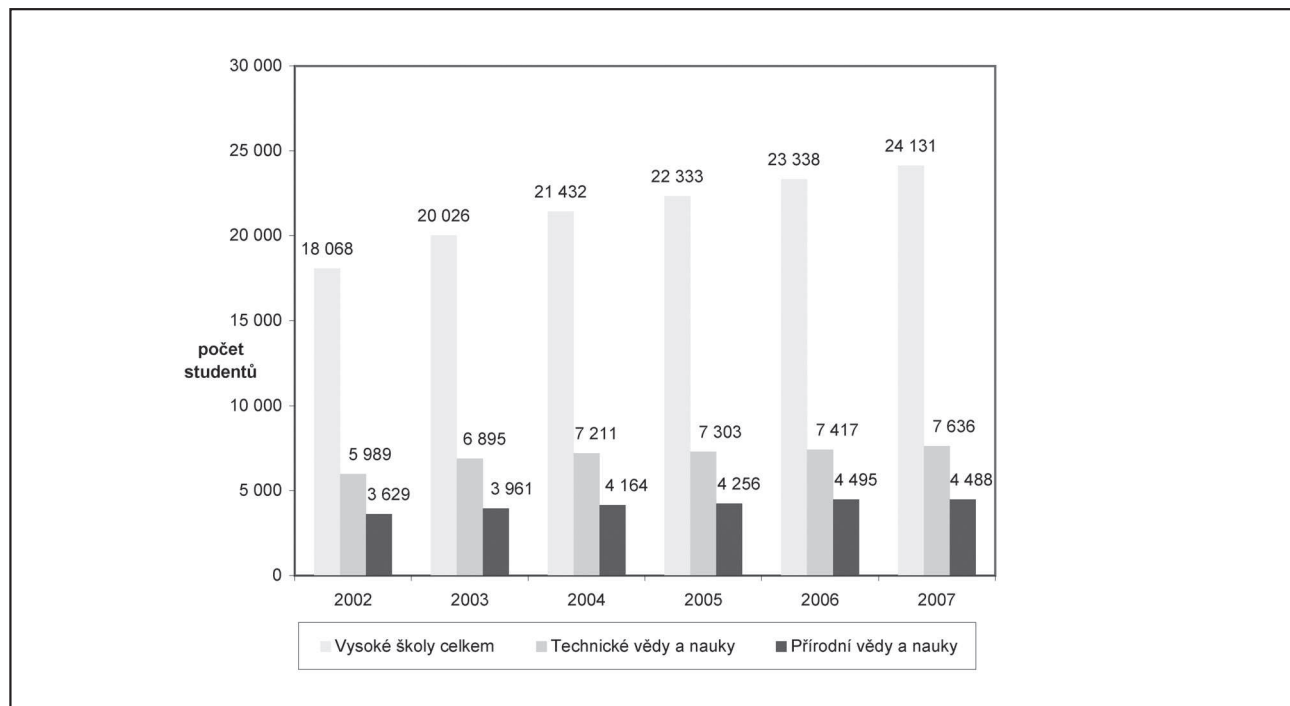
Přesto jsme stále zemí s velmi nízkým podílem obyvatel s dokončeným vysokoškolským vzděláním (ve věkové kategorii 25–34 let podíl 14%), stejně jako s nízkou hrubou mírou ukončování (graduation rate) vysokoškolského studia, která je jednou z nejnižších ze zemí OECD.

Podpora zájmu mládeže o studium přírodních a technických věd je prioritou „Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost“ v rámci prioritní osy č. 2 „Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj“.

Přírodovědné a technicky orientované studijní programy je třeba optimalizovat s potřebami jednotlivých regionů a českého podnikatelského sektoru, zejména v oblasti High-tech a medium High-tech výroby a služeb KIS (knowledge-intensive services).

POČET ZAPSANÝCH STUDENTŮ DO DOKTORSKÝCH STUDIJNÍCH PROGRAMŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ

Graf č. A.2.9

Zdroj dat: Ústav pro informace ve vzdělávání (ÚIV)

Doktorské studijní programy jsou zaměřeny na výchovu k samostatné vědecké a tvůrčí činnosti v oblasti VaV. Proti roku 2006 vzrostl počet studentů doktorských studijních programů na vysokých školách v České republice na 103,4 %, u přírodovědných programů jde prakticky o stagnaci, technické studijní programy zaznamenaly nárůst na 103 %.

Celkový počet doktorandů u programů technických a přírodovědných každoročně roste. Ve srovnání s rokem 2002 je nárůst celkového počtu doktorandů 133,6 %, v technických studijních programech 127,5 % a přírodovědných programech 123,7 %.

Nízké počty doktorandů v technických a přírodovědných studijních programech a nízká úspěšnost studia se projevují ve většině zemí EU-27. Konstatuje to zpráva Evropského sdružení vysokých škol (Euro-

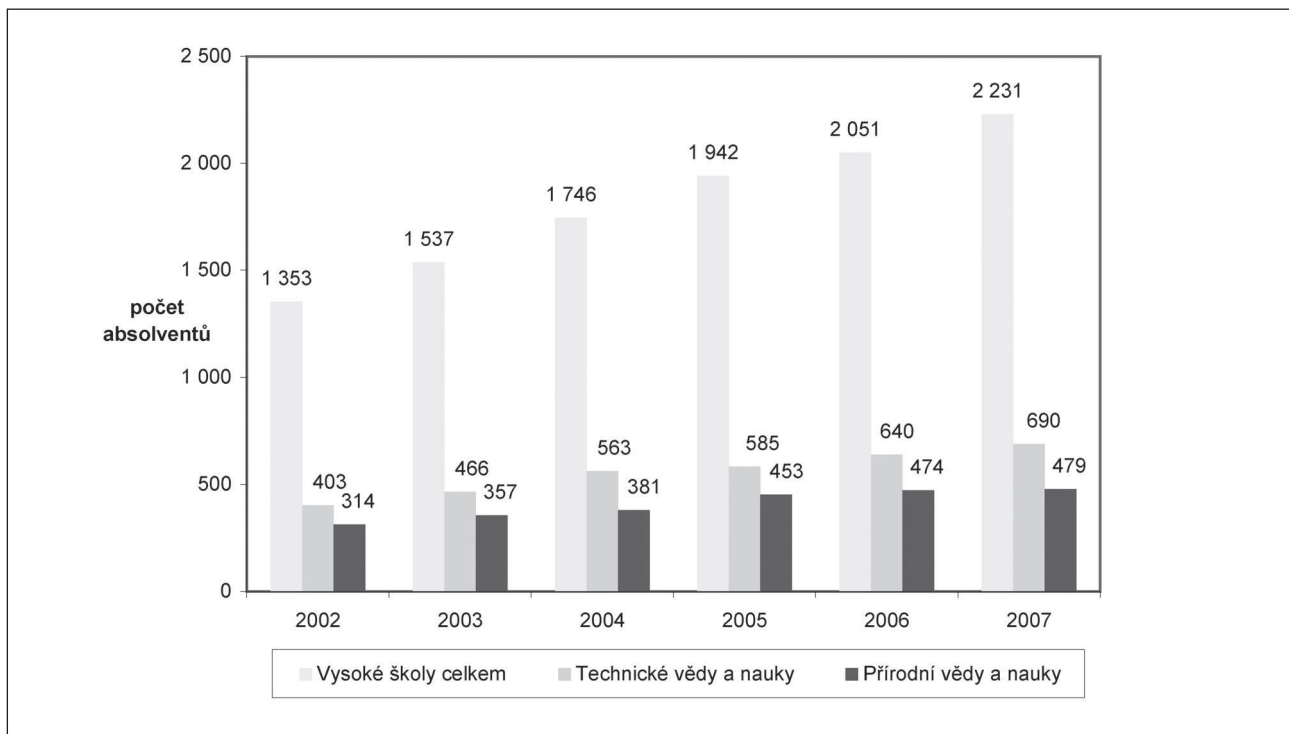
pean University Association – EUA¹), která byla zveřejněna v druhé polovině roku 2007. Je určena vysokým školám, ministerstvům, do jejichž působnosti vysoké školy patří, a dalším zájemcům. Problematikou doktorského studia se zabývala i první globální konference o vysokoškolském vzdělávání, která se konala od 30. srpna do 1. září 2007 v Banff v Kanadě. Tři z devíti vyhlášených principů² se přímo týkají doktorského vzdělávání.

¹ Doctoral Programmes in Europe's Universities. Achievements and Challenges, EUA 2007

² URL: <http://www.cgsnet.org/portals/0/pdf/mtg_BanffPrinciples.pdf>

POČET ABSOLVENTŮ DOKTORSKÝCH STUDIJNÍCH PROGRAMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Graf č. A.2.10

Zdroj dat: Ústav pro informace ve vzdělávání (ÚIV)

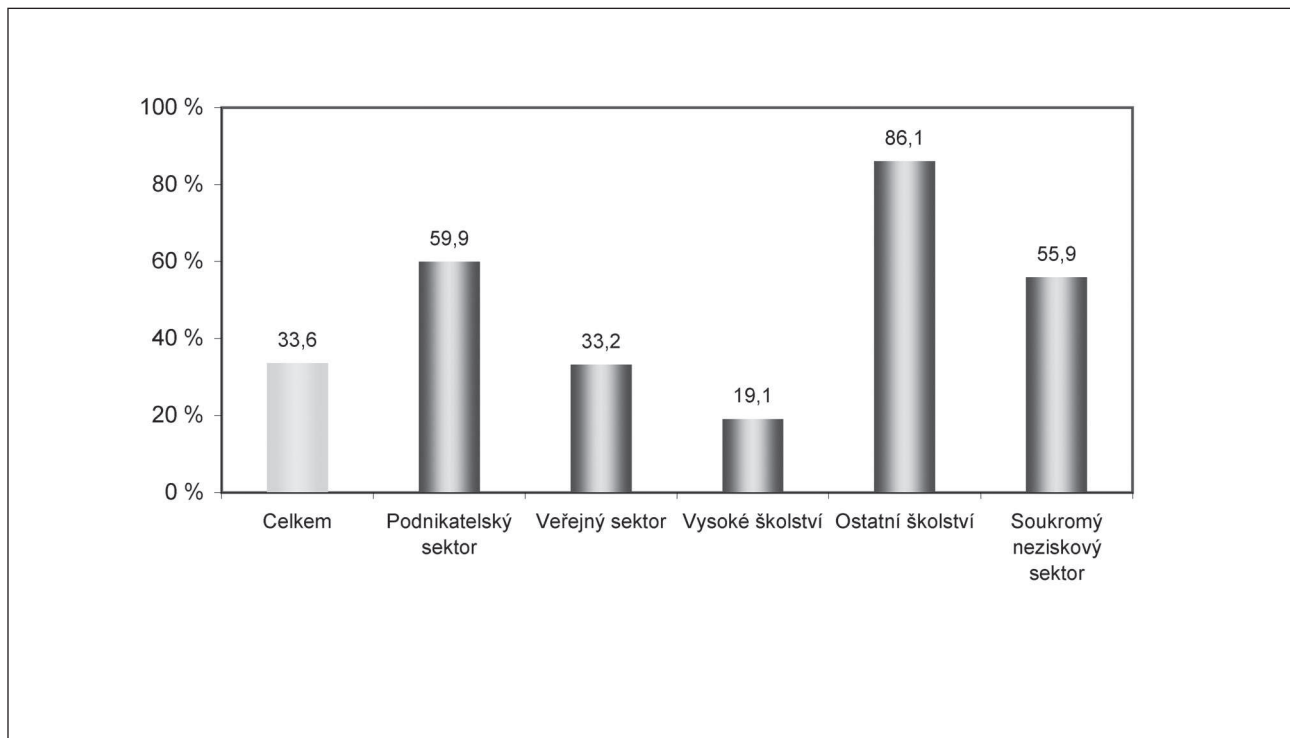
V České republice stále roste celkový počet absolventů doktorských studijních programů na vysokých školách, za poslední rok se jedná o nárůst na 108,7 %, v přírodních vědách na 101,1 % a v technických vědách na 107,8 %.

Růst je rychlejší než průměr EU-25. Žádoucí hodnoty 1 absolventa doktorského studia na 1000 obyvatel ve věku 25–34 let však ČR nedosahuje, stejně jako většina evropských zemí. Jedním z důvodů je i vysoká míra neúspěšnosti tohoto studia.

Od roku 1999 vzrostl počet absolventů doktorského studia cca o 260 %. Bohužel téměř adekvátně vzrostl i počet neúspěšných studentů-doktorandů – o 218 %. Z podrobnějších souborů dat Ústavu pro informace ve vzdělávání vyplývá, že nejnižší úspěšnost v absolvování doktorských studijních programů mají právě studenti přírodovědných a technických oborů.

PODÍL ABSOLVENTŮ DOKTORSKÉHO STUDIA ZAMĚSTNANÝCH NA POZICI VÝZKUMNÍKŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Graf č. A.2.11

Zdroj dat: Zelená kniha výzkumu, vývoje a inovací v České republice, Technologické centrum AV ČR, leden 2008

Poznámka: Veřejný sektor zahrnuje nejen veřejné výzkumné instituce, ale i státní správu a administrativu. Ostatní školství zahrnuje další školy mimo vysokých škol jako jsou základní školy, střední školy a vyšší odborné školy.

Absolventi doktorského studia jsou kvalifikováni pro vědecko-výzkumnou činnost. Podle Zelené knihy VaVaI v České republice³ se však výzkumu věnuje pouze jedna třetina těchto absolventů.

Graf A.2.11 zobrazuje podíl držitelů doktorského titulu zaměstnaných na pozici výzkumníka či pra-

covníka ve VaV ze všech zaměstnaných absolventů doktorského studia v daném sektoru.

Rozdíl mezi sektorem VŠ a sektorem ostatního školství v podílu držitelů doktorského titulu zaměstnaných na pozici výzkumníka nebo pracovníka ve VaV na celkovém počtu držitelů doktorského titulu zaměstnaných v daném sektoru lze vysvětlit tím, že v sektoru VŠ jsou držitelé doktorského titulu zaměstnání i na pozicích pedagogických pracovníků, zatímco v sektoru ostatního školství vykonávají pedagogickou činnost převážně pracovníci, kteří nejsou absolventy doktorského studia.

³ Klusáček, K. a kol.: Zelená kniha výzkumu, vývoje a inovací v České republice. Technologické centrum AV ČR, březen 2008

Při podrobné analýze sektoru ostatního školství, kde pracuje relativně málo držitelů doktorského titulu (6 %), se tito držitelé doktorského titulu, kteří v tomto sektoru pracují, převážně věnují VaV (86,1 %).

Podle ekonomického statusu je většina respondentů v pozici zaměstnanců, přičemž nejvíce z nich pracuje jako vědečtí a odborní pracovníci. Téměř polovinu z nich pak tvoří pedagogičtí pracovníci, převážně vědeckopedagogičtí pracovníci a učitelé na vysokých školách. Podle sektoru zaměstnání pak většina doktorandů pracuje ve veřejném sektoru – přibližně polovina jich pracuje v sektoru vysokého školství a čtvrtina ve veřejném sektoru, kde jsou zastoupeny mimo jiné také nejvýznamnější veřejné výzkumné instituce (např. AV ČR atd.). V podnikatelském (soukromém) sektoru naproti tomu pracuje přibližně pětina respondentů. Zbýlá procenta lze téměř shodně rozdělit na soukromý neziskový sektor a ostatní školství.

Tabulka č. 5: Podíl doktorandů v sektorech zaměstnání v roce 2006

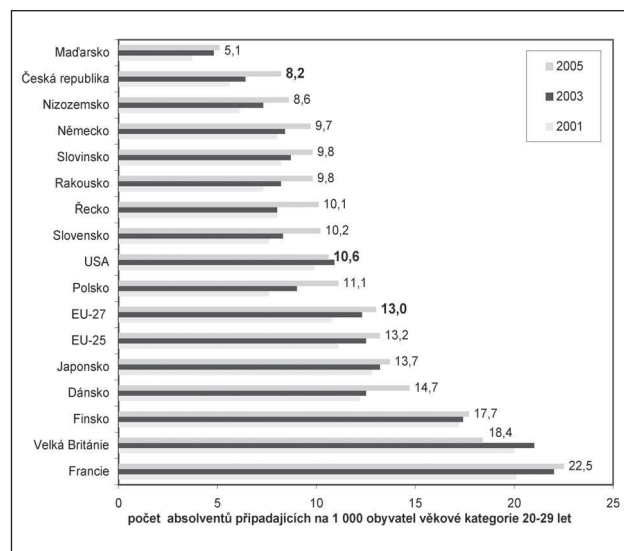
Sektor	Celkem	Muži	Ženy
Podnikatelský sektor	19 %	23 %	11 %
Veřejný sektor	25 %	25 %	26 %
Vysoké školství	50 %	48 %	53 %
Ostatní školství	3 %	2 %	6 %
Soukromý neziskový sektor	3 %	2 %	3 %

Nejdůležitější motivací pro zvolení si výzkumné kariéry je u absolventů doktorského studia tvůrčí povaha a inovační potenciál práce. Také vysoká míra nezávislosti práce představuje relativně silnou motivaci pro absolventy doktorského studia, aby se vydali na výzkumnou dráhu. Naopak rozhodujícím faktorem zpravidla není platové ohodnocení a pracovní podmínky.

Eurostat v současnosti vyhodnocuje rozsáhlé šetření (CDH) ve 40 zemích světa týkající se odborné působnosti absolventů doktorského studia. Národním garantem za Českou republiku je Český statis-

tický úřad, projekt podporují AV ČR, MŠMT a Rada pro výzkum a vývoj.

A.2.12 POČET ABSOLVENTŮ PŘÍRODOVĚDNÝCH A TECHNICKÝCH STUDIJNÍCH PROGRAMŮ

Zdroj dat: Eurostat, (ISCED 5-6)

Počty všech absolventů (muži i ženy) přírodovědných a technických studijních programů na terciární úrovni připadajících na 1000 obyvatel věkové kategorie 20–29 let ve všech sledovaných zemích rostou, s výjimkou Spojeného království. Česká republika vykazuje druhé nejnižší počty absolventů přírodovědných a technických studijních programů – Česká republika 8,2 absolventů/1000 obyvatel věkové kategorie 20–29 let, Maďarsko 5,1.

Hodnota ukazatele pro Českou republiku je samozřejmě ovlivněna stále ještě výrazně nižším podílem obyvatelstva České republiky s ukončeným vysokoškolským vzděláním.

Z celkového počtu obyvatel České republiky je poměrně vysoký podíl absolventů vysokých škol technického zaměření. Podíl celkového počtu absolventů technických oborů ve věku 25–64 let na celkovém počtu absolventů vysokých škol v této věkové

skupině činí přibližně 35 %, což je výrazně více než průměr EU-25 s 20 % absolventů technických oborů. Ze současné struktury absolventů lze však usuzovat, že tento výsledek ovlivňují zejména absolventi starší, neboť v současné době je podíl nových absolventů těchto oborů nižší.

Zdroj:

Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v České republice a jejich srovnání se zahraničím v roce 2008, © Úřad vlády ČR, 2008, Rada pro výzkum a vývoj.

URL: <<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=513444>>

